

BÄFVERNYTT

2011

MAJ

NUMMER 48

TV-inspelning av "Vem tror du att du är?" Se sidan 4

Foto Olov Berlin

Tv-programmet "Vem tror du att du är?" blir allt populärare". Bäfvernytt fick följa en inspelning på landsarkivet i Härnösand. Huvudrollen hade Lena Endre. På bilden

syns Lena i mitten. till vänster Louise Nyberg som försåg Lena med alla relevanta dokument för sin forskning, till höger TV-fotografen Johan Elofsson

Innehåll:

P. Sjölund, *Det är de små små detaljerna som gör det* sid 3
B. Thunberg, *Vem tror du att du är?* sid 4
O. Berlin, *Intervju med Roland Ek* sid 6
B. Thunberg, *Svensk släktforsknings historia m.m.*, sid 9
B. Thunberg, *Lissy Ahlands antavla* sid 11
O. Berlin, *Intervju med Anna F. och Marcus L.* sid 12

Lars Ericson Wolke, *Soldatforskning, referat* sid 14
B. Thunberg, *Släktforsknings dag* sid 17
Ulf Bergren, *Att forska på smeder, referat* sid 18
S. Kilander *När järnvägen kom till byn, referat* sid 20
Örjan Öberg, *Sveriges dödbok* sid 22

Ett mysterium

Se sidan 16

Foto Olov Berlin

Styrelsen den 27
mars 2010

Björn Thunberg
Monica Vennerbring
Örjan Öberg
Rigmor Öberg
Ronny Norberg
Agneta Olofsson
och Peter Sjölund

STYRELSE

Ordf. Peter Sjölund 0611- 61300

ordf@harnoforskare.se

V.Ordf. Björn Thunberg 0611- 13669

viceordf@harnoforskare.se

Kassör Agneta Olofsson 0611- 22185

kassor@harnoforskare.se

Sekreterare Rigmor Öberg 0611- 22188

sekr@harnoforskare.se

Ledamot Örjan Öberg 0611- 22188

orjan@harnoforskare.se

Ledamot Monika Vennerbring 0611- 24730

monika@harnoforskare.se

Ledamot Ronny Norberg 070-6938177

ronny@harnoforskare.se

REVISORER

Samankall. Hans Söderholm 0611- 18442

hans@harnoforskare.se

Björn Nilsson 0611- 27185

bjorn.nilsson@harnoforskare.se

Margareta Wicander 0611- 77050

margareta@harnoforskare.se

VALBEREDNING

Samankall. Roland Ek 0611- 60081

ke.fr7@telia.com

Lenart Öhman 0611- 72025.

061172025@telia.com

Birgit Hallin 0611- 22126

benny.hallin@telia.com

KLUBBMÄSTARE

Lenart Öhman 0611- 72025.

061172025@telia.com

Birgit Hallin 0611- 22126

benny.hallin@telia.com

Anna-Britta Skoglund 0611- 20120

RED.KOMMITTÉ

Red. Olov Berlin 0611- 27107, 070-7514558

redaktor@harnoforskare.se

Björn Thunberg 0611- 13669

viceordf@harnoforskare.se

ANSVARIG UTGIVARE

Peter Sjölund 0611- 613 00

ordf@harnoforskare.se

ANSVARIG FÖR HEMSIDAN

webmaster@harnoforskare.se

Örjan Öberg 0611- 22188

Höstprogram

13/9 /LarsHögberg Härnösands historiegruppen

11/10 Vad kan man hitta i källor? Härnösands
Gymnasium C

8/11 DNA i Släktforskningen Peter Sjölund

6/12Kriminalitet stad kontr landsbygdenGlenn
Swedin

Observera att vi inte begärt något lördags öppet
från landsarkivet p.g.a. den låga efterfrågan.
Men om önskemål lördagsöppet, och tips om
aktiviteter på dessa inkommer kommer styrelsen
att beakta dessa och framföra detta till
landsarkivet

Till alla redaktioner. Ny adress

De exemplar av era tidningar som vi sedan länge fått
är vi mycket tacksamma för och vi läser vartenda
ord. Nu vill vi att ni skickar dem till en ny adress:

Bäfvernytt,

c/o Olov Berlin Lövuudsvägen 31

87140 Härnösand

Det är dom små, små detaljerna som gör'et!

Peter Sjölund

Olof Persson, Brita Jonsdotter, Nils Ersson, Anna Olofsdotter, Jon Jons-son, Barbro Cajsa Israelsdotter, Klement Månsson, Lars Frimodig... Namn, namn och åter namn. Som släktforskare samlar vi på namn. Vi samlar på datum och födelseorter. Vi samlar uppgifterna i pärmar eller knappar in dem i databaser.

Och visst är det kul med namn och årtal, att veta vad ens anfäder och anmödrar hette och när de levde. Men det blir lite torrt i längden att bara ha en massa namn. Släktforskningen blir roligare och mer givande när vi ger oss in i alla de arkiv som berättar om detaljer i förfädernas liv och leverne.

Där kan vi bland annat få veta vilka böcker de hade i sitt hem, hur mycket de hade i lön, vad de hade för namn på sina kor, om de ansvarade för snöröjningen eller postutbärningen i sin del av socknen, om de kunde läsa, om de använde sidentyg i sina kläder, att någon skjutit en björn, vilka slagfält soldaten kämpade på, vilka skepp sjömannen seglade med och hur maten var ombord, att någon slog grannen på käften på kyrkvallen för att han sålt honom en halt häst, hur de trodde på tom- tar och småfolk, att någon av de mer välbeställda bönderna hängt sina silverskedar på väggen för att imponera på besökarna och mycket mycket mer.

Extra kul blir det när man hittar en anfaders egen- händiga namnteckning, bomärke eller ett vackert sigill i rött lack. Det är alla dessa små detaljer som gör släktforskningen levande! Och jag upphör aldrig att fascineras över hur mycket detaljer som går att hitta i olika arkivkällor. Med hjälp av alla dessa uppgifter går det att skapa en ganska detal-

jerad bild över en människa som levde för flera hundra år sedan.

På tal om detaljer, så kan man numera titta på riktigt små detaljer i släktforskningen, nämligen DNA. Nu börjar modern DNA-teknik på allvar göra sitt intåg i släktforskarvärlden. Via ett antal företag, företrädesvis i USA, kan man låta analysera delar av sitt DNA och få veta intressanta saker, dels om sitt ursprung många tusen år tillbaka och dels hitta levande släktingar. Ibland kan man, med hjälp av DNA, till och med lösa släkt- gåtor som okända fäder och hitta biologiska för- äldrar till adopterade.

Nyfiken som jag är på alla former av släktforsk- ning, har jag själv precis påbörjat en resa in i DNA-världen genom att skicka ett DNA-prov till USA. Svar väntas i slutet av juli och det ska bli oerhört spännande att se vad det kan berätta.

Hoppas förstås att resultaten inte blir alldeles för spännande så att de helt ändra min familjehistoria. Vi har ju i dagarna kunnat läsa om hur ett DNA- prov visat att Ingemar Bergman inte var biologisk son till sin mamma utan förmodligen blev utbytt på BB. Och detta kunde man upptäcka genom att analysera DNA från några frimärken som Inge- mar slickat på för 60 år sedan. De små, små detal- jerna kan verkligen påverka en hel livshistoria!

Jag önskar er alla en skön sommar :-)

Peter Sjölund, ordförande

Vem tror du att du är?

Efter fyra års väntan är de här!, vänta nu ett ögonblick vilka är här? För ca en månad sedan besökte reportage teamet och Lena Endre "vårt eget" landsarkivet i Härnösand.

Det var verkligen väldigt roligt att på säkert avstånd iaktta Lenas spännande jakt på sina förfäder, hon bedrev forskningen verkligen metodiskt och bra. Tv-teamet var professionellt och allt fungerade bra. Kanske mycket tack vare att Louise Nyberg 1: e arkivarie på landsarkivet fanns där till hands och kunde svara på frågor

Vad Lena hittade kan jag naturligtvis inte tala om utan rekommenderar varmt att se programmet när det visas på SVT i höst.

Foto Olov Berlin

Björn Thunberg

*TV-tagningarna har börjat. Lena Endre i väntan på beställ-
da dokument*

Om programmet

2004 började den engelska TV kanalen BBC One visa ett program som heter: "Who do you think you are?" Idén är lika enkel som genial (tycker jag i alla fall). Man väljer en känd person som börjar leta sin släkt på olika släkt, för att antingen veta mera om någon eller några personer i släkten ofta kontrollera en myt som finns i släkten

Metoderna som används brukar vara: Intervjua släktingar, söka i folkräkningar, besöka museum, för att slutligen besöka ett arkiv av något slag, där en historiker eller släktforskare hjälper kändisen att hitta mer och bekräfta eller förkasta myten.

Idag visas (visades) programmet i följande länder:

Land	Antal avsnitt/Säsonger	
Australien	15	3
Canada	13	1
Irland	12	2
Storbritannien	60	7
USA	15	2
Sverige	se mer info nedan	

I Sverige börjades programserien visas 2007 när Frilansbolaget Titan Television började konceptet. I stort följer man det internationella konceptet. Den ända större skillnaden hittills är att man i Sverige har till största delen fokuserat på folk inom nöjesbranschen, samt har varit endast vid

Dokumentet finns på bordet. Nu skall sanningen fram.

två tillfällen hittills utanför Sveriges gränser.

Namn på några av de som hittills medverkat är:

Helena Bergström	Skådespelerska
Thomas Bodström	Riksdagsman
Suzanne Osten	Regissör ¹
Ulf Adelshon ²	f.d. partiledare
Ernst Billgren	Konstnär
Tina Nordström	TV-kock
Liza Marklund och författare	Journalist
Christer Sjögren	Sångare
Lena Endré	Skådespelerska
Lill-Babs Svensson	Sångerska

En egen reflektion när man ser urvalet av personer är naturligtvis att det är roligt att få se kända personer ägna sig åt det man gillar att hålla på med.

Skall intresset fortsätta att vara starkt tycker jag man skall bredda programmet med exempelvis Idrottsfolk, författare etc.

Regissören Mattias Flink och fotografen Johan Elofsson granskar scenen.

Björn Thunberg

Foto Olov Berlin

Björn överlämnar en gåva till Lena, ett bomärke från anfadern Per Månsson Blix 1542-1832 utarbetat av Peter Sjölund

-
1. Inslag från Tyska arkiv
 2. Besök i Polen

Bäfvernytt träffade Roland Ek

en av Härnösands släktforskares grundare

Min blygsamma karriär som släktforskare började för c:a 10 år sedan. Att bli medlem i Släktforskarföreningen föll sig naturligt. Föreningens ordförande var då Roland Ek. Han hade en självklar pondus som ordförande, med bra kontakt med medlemsmötet. Idag kan han nog vara okänd för många medlemmar och just därför föreslog BN att vi skulle träffas för en intervju.

Olov Berlin

Vid BN:s fråga tvekade förstas Roland av blygsamhet men kunde övertalas. Vi träffades först på landsarkivet för ett grundläggande samtal och sedan hemma hos honom på det han kallade "torpet i Finsvik" och som jag ansåg snarare hade varit ett litet hemman.

Roland bor således "på landet" vid Ångermanälvens mynning. Nära naturen och möjlighet att odla. Han föddes i en arbetarfamilj i Eskiltuna 1937. I "smedstan" men inte i en smedfamilj såsom många släktforskare kanske hade önskat sig, utan i en byggarfamilj. Rolands far var verkmästare inom byggbranschen. I familjen fanns sex syskon, fyra pojkar och 2 flickor. Han var nr fyra i ordningen. Roland minns sin uppväxt som utan konflikter. Pappan behövde aldrig "ta i" för att styra rätt väg, inte ens när han avslöjade Roland som innehavare av pipa och tobak. Bara avslöjandet var tillräckligt för Roland att avstå.

Skolgången var inget problem. 1954 tog han realexamen och skulle fortsätta studierna, men strax efter examen dog hans mor och hela familjens situation förändrades. Roland var då 17 år. De nya planerna innebar att Roland började att praktisera som byggnadssnickare och lärde sig yrket.

Senare sökte han in på Katrineholms tekniska skola och utbildade sig till byggnadsingenjör.

Under de åren verkar det för BN som han bara "pluggade" eftersom BN inte fick veta något intressant trots frågor. När BN frågade: "Men tjejjar då?" blev svaret "Nä" jag var försiktig med tjejjar". Men trots det blev han senare gift med Kajsa från Björna i Ångermanland.

BN:s fråga: "Var gjorde du värnplikten?", blir svaret: "I flottan! Utbildningen gick på Berga örlogsskolor. Det var en härlig tid som fortsatte på kryssaren Tre kronor. Jag arbetade som skepps-

hantverkare med skyddstjänst". Resor gick till Danmark och Kiel, men ingen långresa. En sådan erbjöds han vid värnplikts slut, men "då var man ju less, så det blev inget av".

Foto Olov Berlin

Roland vid intervjun på landsarkivet

Senare som byggnadsingenjör flyttade han med Kajsa till Härnösand. Han hade då också hunnit arbeta som byggnadsingenjör i Linköping. Åren var 1961-63 och Roland var 27 år.

Sedan 1965 arbetade han på K-konsult. Där byggde han alla möjliga hus såsom hyreshus, skolor, småhus, fabrikslokaler m. m.

Han fick två barn, en flicka och en pojke födda 1964 och 1966. Nu är dottern sjuksköterska inom vård och omsorg och sonen teleingenjör och arbe-

tar med satellitkommunikation.

På BN:s fråga: ”Vad gjorde du under hela den tid då åren gick, då jobbet var oändligt och barnen växte så fort att man inte hann med?”

Roland svarar: ”Tiden flöt på. Jag var mestadels nöjd med att hinna allt jag skulle i jobbet och hemma. På fritiden hade vi torpet i Finnsvik. Där var vi mycket. Och så seglade vi en Nordisk folkbåt. Kajsa var Styrman. Vi gjorde inga långseglingar utan det var dagsturer, men det var ändå en härlig känsla.” På 1970-talet började jag också men släktforskningen.

BN frågar: ”Hur kom det sig att du blev släktforskare?”

Roland hade alltid varit intresserad av personhistoria och så började det. Han hade all sin släkt söderut i landet så för att finna dem lånade han rullfilm med kyrkböcker genom biblioteket. Från norrländska arkiv kunde man finna hustruns släkt. På den tiden arbetade man med antavlor som skrevs på papper och senare med dator. Det blev inga publikationer men många rapporter.

År 1989 bildades föreningen Härnösands släktforskare. Innan hade Ådalens släktforskarförening bildats med säte i Kramfors och de frågade om inte de aktiva i Härnösand ville vara med i den föreningen. Samtalen bland härnösandsforskarna visade dock att det var tid att bilda en egen förening med säte i Härnösand. Och så blev det. 1989 bildades en interimsstyrelse och något år senare bildades föreningen. Medlemsantalet var då c:a 100.

De som var aktiva vid släktforskarföreningens bildande var i första hand: Roland, Folke Åsen, Thord Bylund, Sten Hörnfeldt, Margareta Grafström och Ulla Frykestig. Roland blev föreningens första ordförande och var så i 17 år.

Föreningen sammanträdde då som nu på landsarkivet men det fanns då på Nybogatan. Själv minns jag väl mötena under Rolands ordförandeskap. Han hade ett mycket öppet men säkert sätt att föra dialogen med mötesdeltagarna. Under Rolands tid som ordförande firades också föreningens 10-årsjubileum som genomfördes på det nybyggda Sambiblioteket. Under den här tiden producerades också nytt material i föreningen.

Fråga från BN: ”En förening kan också ses som en s. k. öppen organisation¹ med en organisationskultur. Hur tycker du att vår förening har utvecklats under de här åren.

Roland tvekar, men anser att föreningsmötena har förändrats. Tidigare förekom vanligen diskussioner av alla möjliga slag mellan ordföranden och medlemmarna på mötena, nu finns inte dessa diskussioner. Den dialog som fanns mellan styrelsen och medlemmarna har tyvärr upphört.

Roland i sin forskarhytt i Finnsvik. Överfyllt med dokumentation av alla sorter

BN: Du har också efter ordförandeskapet varit ordförande i valberedningen. Hur har det varit?

Valberedningen är givetvis viktigt. Den främsta uppgiften är att få fram de olika kompetenser som finns bland medlemmarna. Tyvärr är det inte så att medlemmarna ”stiger fram” och erbjuder sig. Jag hoppas att jag har gjort nytta i valberedningen.

BN byter ämne och frågar: ”Hur ser du på släktforskningen som vetenskap?”

1. En öppen organisation karakteriseras framför allt av att den har en stor kontaktyta mot omvärlden och påverkas av den. Organisationen har som regel en ledning eller ett centrum. Forskning visar att i ledningen utvecklas mönster som inte är fastslagna i stadgar, sedan sprider sig i organisationen. På så sätt formas en organisationskultur som således varierar mellan olika organisationer.

Roland svarar att han mest tänkt på släktforskningens metoder och inte kunnat få någon direkt överensstämmelse med historisk forskning. Han gick för många år sedan en kurs på Mittuniversitet, en kurs med rubriken "Att gå vetenskapligt tillväga". Konklusionen av den blev inte lättolkad, men kvar står att släktforskningen måste skärpa sina instrument och sin dokumentation.

En till vetenskaplig ansats har Roland gjort med en C-uppsats om Västanå bruk som han skrev år . Ämnet kommer ju att bli hembygdsforskning snarare än släktforskning, men det är ju en vanlig väg in på den lokalhistoriska forskningen.

Nu som pensionär arbetar Roland med studiecirklar för nya släktforskare. Tillströmningen av elever har på sista tiden varit god. Släktforskningen intresserar fler och fler, inte minst genom de program om släktforskning som sänds både i radio och TV över en stor del av världen.

Efter intervjun fick BN tillfälle att besöka torpet i Finsvik. Som tidigare nämnts var det inte ett torp med ett rum och kök, utan snarare ett boställe för en tidigare hemmansägare. BN fick se odlingarna och växthuset men dessutom Rolands antikvariat.

Roland har under åren samlat böcker. Vi har märkt att han vid några tillfällen haft ett bokstånd med antikvariska böcker. Det visar sig att hans samlingar nu uppgår till många tusen exemplar, så många att han fyllt två hela rum i ett nyss inköpt grannhus.

Och inte bara det han visar också BN en slöjdverkstad där han framställt vacker slöjd av proffskvalitet.

BN:s fråga: "Hur hinner du allt det här. Jobbar du dygnet runt?" Svaret: "Förr gjorde jag det men nu bara nästan dygnet runt."

BN:s sista fråga: "Hur är det med knät?" Roland har opererat det ena och väntar på operation av det andra. Han tar sig fram ute på en 4-hjulig motorcykel. Svaret: "Jo när det andra knät är klart blir det full fart igen"

Olov Berlin

Växthuset, den huvudsakliga odlingen

Den blivande antikvariatsbokhandeln

"Torpet" eller huvudbyggnaden

Svensk Släktforsknings historia samt ett försök att ”bygga en bro”

av Björn Thunberg och Henrik Mangs

L 686 togs ett beslut om en ny kyrkoordning. Detta innebar att Sverige (inkl. Finland) skulle inrätta ett kyrkbokssystem som skulle dels hjälpa prästerna att ha uppsikt över sina församlingsbor, men framför allt hjälpa kungen att veta vilka han kunde få ut som soldater i händelse av krig. Boksystemet blev som följer

- A Husförhör(där prästen skrev in hela sin församling på resp. bostad¹)
- B In och Utflyttningsböcker
- C Födelseböcker
- DI Konfirmationslängd
- DII Kommunioner
- E Lysning och Vigselböcker
- F Dödböcker
- G Statistiska tabeller
- KI Sockenstämmo protokoll
- KIV Kyrkostämmoprotokoll
- L I Kyrkoräkenskapet

Detta fungerade relativt i bra båda länderna fram till 1809 då vi förlorade Finland. I Sverige fortsatte detta system i någorlunda modelierad form fram tills 1991-06-30. Svenska kyrkan lämnade efter lite mer än 300 års ansvar ifrån sig den här rollen till Skattemyndigheten. Om vad som hände i Finland efter 1809 frågade jag min kollega Henriks Mangs om.

Frågor och svar från Henrik Mangs

Hur skiljer sig finska kyrkböcker från svenska efter 1809?

Svar: Ingen större skillnad före 1860, därefter började en del församlingar övergå till att skriva på finska. Vid 1890 blev det bestämt att majori-

tetspråket i församlingen avgjorde vilket språk som används i kyrkböckerna.

2. Numera finns ju även finska kyrkböcker digitalt. Hur långt fram i tiden kommer man där?

Svar: Ca 1880, men det fylls på hela tiden för att nå 100 år sekretessgräns. (år 1911)

3. Hur ser den typisk finsk husförhörslängd ut ?

Svar: Mycket lik den svenska. De flesta rubrikerna överensstämmer

4. I det här nr av Bäfvernytt har vi ju Lissi Alandhs antavla publicerad, hennes morfar föddes ju i Närpes kan du bistå oss med hans anor. På det sättet kan visa upp vårt samarbete.

Svar: Se antavlan Finska kyrkböcker finns på (hiski) Finska kyrkböcker på nätet men dessa slutar i skrivande stund 1860. Detta gör att ibland blir det ett glapp i informationen att hitta sina finska förfäder bakåt i tiden. Ett exempel på en finsk husförhörslängd finns i bilden på sidan sidan 9. Många är de som har finska rötter åtminstone två av våra fullmäktige politiker har finska rötter.

”**Brobygget**” Allt sedan 1809 och fram till våra dagar har flera tusen personer födda i vår fd. östra Rikshalva flyttat till Sverige.. (Många finländare) jobbade tidvis i exempelvis i Sågverksindustrin. Många finska flickor jobbade säsongsmässigt i vid t.ex. bryggeriet i Härnösand. Efter en tid kanske de slog sig ner här och bildade familjer. Finska kyrkböcker finns på nätet² men dessa slutar i skrivande stund 1880.. Detta gör att ibland blir det ett glapp i informationen när man skall hitta sina finska förfäder bakåt i tiden. Många är de som har finska rötter. Åtminstone två av våra politiker i fullmäktige i Härnösand har finska rötter. I samband med gränsträffen 2009 i Härnösand, för släktforskarföreningar föreslog jag Henrik Mangs, att vi skulle gemensamt bygga upp en databas *Kvarken*. Denna kommer att finnas tillgänglig på landsarkivet i Härnösand samt någon-

1. 1895 ersatta med församlingsböcker

2. http://www.digiarkisto.org/sshy/index_sve.htm

stans i Wasa..

Så här kommer det att fungera. Om tex Malin ,söker uppgifter kring sin farmors föräldrar Karl August Gabrielsson- Berg och dennes hustru som flyttade in från Närpes (utanför Wasa) till Saltvik i Säbrå. så gör man först en koll i databasen¹. Finns personen/personerna där får man tillgång till ett utdrag. Därefter kan

1. Den innehåller just nu bara 6 familjer med ca 60-70 personer

fortsätta in i Hiski. Om personen inte finns där tar man kontakt med mig. Jag skickar förfrågan vidare till Henrik som skickar ett ev. Svar. Motprestationen är att man skickar två generationer på svenska sidan till Henrik. Det är ju mycket troligt att någon på 1. 1895 ersatta med församlingsböcker

2. Den innehåller just nu bara 6 familjer ca 60-70 indiv

Faktaruta om Lissi Alandh

Elev vid Dramatens scenskola 1949-1952

Medverkade i Huset i Montevideo 1952-1953 Folkateatern

Anställd hos Povel Ramel 1953-Scala-Teatern

Jobbade tidsvis hos Beppe Wolgers vid samma tid.

1960-talet innebar att hon började jobba hos Hasse och Tage i deras revyer.

Men hon medverkade även i lång rad filmroller:

Här nedan finns ett urval av titlar som hon medverkade i.

[1948 – Loffe på luffen](#)

[1951 – Fröken Julie](#)

[1953 – Barabbas](#)

[1953 – Gycklarnas afton](#)

[1954 – Herr Arnes penningar](#)

[1954 – Karin Månsdotter](#)

[1963 – Tystnaden](#)

[1964 – Henry IV av W. Shakespeare](#) (TV-serie) (TV-teater)

[1968 – Pappa varför är du arg - du gjorde likadant själv när du var ung](#)

[1970 – Kyrkoherden](#)

[1978 – Picassos äventyr](#)

[1980 – Sverige åt svenskarna](#)

[1981 – Babels hus](#) (TV-serie)

[1983 – P&B](#)

[1992 – Rederiet](#) (TV-serie) (gästroll)

Det enda hon beklagade var att hon inte mindre än 3 gånger fick tacka nej till Karl-Gerhard.

Lissi Alandh

Bäfvernytt träffar:

Anna Fransson och Markus Lindström på Hla:s läsrum

De som besöker forskarexpeditionen vid Landsarkivet upptäcker just innan de kommit in två unga forskare, som sedan länge sitter i läsrummet strängt upptagna framför proffsiga apparater och stora böcker. De vänder snabbt sidorna och använder då träspatlar. I varje fall har Bäfvernytt upptäckt dem.

Vi går in och frågar paret:

Vad gör ni?

BN kan ana en viss överraskning och ett intresse.

Svaret blir: Vi fotograferar kyrkböcker. Vi jobbar för Arkiv Digital och har jobbat sedan augusti 2009. I ett och ett halvt år nu. Vi har fotograferat alla fram till år 1895 i alla län på Landsarkivet. Just nu håller vi på med bouppteckningar. Med det har vi hunnit fram till 1900. Tidigare arbetade vi på andra landsarkiv med samma uppgifter

Utrustningen fungerar mycket bra. Vi sitter med var sin kamera på specialstativ. Kameran är givetvis digital. Bilderna sparas i färg och läggs ut på nätet efter c:a en månad. Tre bilder sparas, ett original och 2 komprimerade. 1 terrabyte d.v.s 1000 gigabyte räcker till 300000 bilder

BN: *Blir det inte tråkigt?*

Ibland, men det går bra. Arkivpersonalen brukar muntra upp oss då och då

BN: *Vad gör ni på fritiden?*

Anna säger att hon håller på med hästar och Markus släktforskar.

Paret bor på landet där grannen har hästar. Anna har till och med tävlat i hästsport. Båda kollar också mycket på idrott. Innan det här jobbade Anna som fotograf och Marcus höll på med släktforskning. De träffades i jobbet för Arkiv Digital.

Efter dagens slut frågade BN: *Har det varit en bra dag.*

Svaret blev: Ja, mycket bra. Anna hade hunnit över 3000 sidor

Adressen till Arkiv digital är: www.arkivdigital.se.

Olov Berlin

Foto Olov Berlin

Årsmöte 2011

Vid årsmötet hade talrik medlemsskara infunnit sig för årsmötesförhandlingarna men också för att höra ett föredrag av professorn vid Militärhögskolan Lars Ericson Wolke. Se sidan 14

Som ordförande vid årsmötesförhandlingarna hade adjunkten vid Härnösands gymnasium Göran Tordne kallats och han valdes enhälligt att leda förhandlingarna.

Protokoll från årsmötesförhandlingarna finns att läsa på Släktforskarnas hemsida.

Vä. bild. Dagordningen för årsmötet delades ut 5 minuter före förhandlingarnas början. Man kan klart ställa frågan om medlemmarnas beslutsmöjligheter inte inskränktes. Valberedningens ordförande meddelade deras

*enda förslag till nyvalen av ordförande m. fl. **munligt under punktens behandling.** Men ingen syntes bry sig. Hö. bild. Årsmötets ordförande som fick dagordningen vid samma tid höll god min.*

De avgående klubbvärdarna tackades

Våra klubbvärdar Kerstin Nilsson, Roland Nilsson och Astrid Westerlund avlöstes vid årsmötet av Lennart Öhman och Birgit Hallin.

De avgående tackades med blommor av ordföranden Peter Sjölund

Avgående klubbvärdar Astrid Westerlund, Roland Nilsson och Kerstin Nilsson

Soldatforskning

Föredrag av Lars Ericson Wolke vid årsmötet 2011.

Referat Olov Berlin

Lars Ericson Wolke är professor i historia vid försvarshögskolan. Tidigare arbetade han vid krigsarkivet och har på så sätt arbetat med soldatforskning under lång tid. Idag tänker prata om soldatforskning utifrån frågeställningen ” Hur jag finner mina militära förfäder”.

T iden från 1500-tal till förra sekelskiftet kommer att handla mest om indelta soldater och båtsmän men han också en inblick mot 1900talet. Det finns ett stort material men Lars kommer att koncentrera sig på just det material som han anser vara det viktigaste. Samma system för militär organisation och administration gällde hela landet och före 1809 också i Finland och som vanligt är arkivforskning bättre eller sämre som alltid som också gäller släktforskningens vardag.

Den som har militärer bland sina förfäder är att gratulera för det är få grupper som är så väl dokumenterade som de om man bortser från grupperna präster och adel. Dokumenten skrevs för myndigheterna. Nå, hur pålitligt är materialet? Svaret blir: ”Bra”.

Gustav Vasa Under Gustav Vasas regering lyckades man för första gången få kontroll över alla skattebetalare i landet. Gårdarna beskrevs och deras skattkraft bedömdes. Samtidigt fick vi de första militära räkenskaperna i form av militära rullor. Regementschefen skulle vid årets slut redovisa lönekostnader m.m. och Kronan krävde då också verifikationer som blev de första räkenskaperna de. sk militieräkenskaperna. I räkenskaperna finns också uppgifter om ”rör” och ”stålbågar”, vilket är mycket intressant. Rör är en musköt och stålbågen en armborst. Uppgifterna visar således vilken beväpning som manskapet hade.

Under Gustav II Adolf fick Kronan kontroll över alla soldater. 1619 beslutades av riksdagen att alla svenska män som fyllt 15 år var krigstjäntspiktiga. Det innebar krav att ställa upp vid utskrivningsförrättningar. Förrättningarna pågick mellan 1620 och 1680.

Foto Olov Berlin

Lars Ericson Wolke i en föreläsarpösa

Under stormaktskrigen mot danskar ryssar och pollacker och i 30-åriga kriget använde man sig av dessa längder som bas vid rekryteringen. De kom att kallas *roterings- och utskrivningslängder*.

Utskrivningslängderna skulle göras upp av prästen och för att han skulle kunna utföra uppgiften måste han veta vilka som hade fyllt 15 år, vilket i sin tur gjorde det nödvändigt att göra en kyrkobokföring. Det är således vid den här tiden som kyrkobokföringen börjar., men lagen kom inte förrän 1686. Man höll utskrivning var 3:e vart 4: år. Prästen hade med sig längden. Sedan kom den militära utskrivningskommissionen. Det var ett antal officerare och landshövdingen. Landshövdingen hade ansvaret. Socken delades in i rotar.

Att slippa utskrivningen Ivar möjligt. Till ex.

en bonde som var ensam på gården kunde slippa undan. Efter utbildning och utrustning skickades den utskrivne till andra sidan Östersjön. Dödsstraff för rymning gällde. Rymmare fick gömma sig och det förekom mest i trakter där det fanns möjlighet att gömma sig. Senare skickade man en patrull till byn och tog en annan, vilket resulterade i att bybornas såg till att den uttagne inte rymde. Det blev nio vaktare för en utskrivnen efterssom var tionde skrev ut.

Utskrivningsrullorna heter bara rullor fram till 1723. I rullorna finns sedan anteckningar om det har hänt den utskrivne någonting, om han har stupat eller blivit kommenderad. Man kan sedan följa dem i rullorna. De flesta soldaterna som skickades till Tyskland kom inte hem. Bland de som överlevde stannade många kvar.

Grills statistiska sammandrag av Indelningsverket¹ skrevs ursprungligen 1855 och beskriver det system som ersätter utskrivningarna. Tanken var att det skall vara frivilliga soldater som inte skulle kosta kronan särskilt mycket. Om kronan inte ville betala, så fanns det bara bönderna som alternativ. Bönderna ålades förse den indelte soldaten med ett torp en markbit, utsäde och rätt att hugga ved i bondens skog. Bönderna själva slapp i stället utskrivningarna. Bokens stora nytta består i att man lätt kan finna igen en soldat utgående ifrån vilken socken han bodde i. I Grills bok kan man finna vilket förband som rekryterades från en viss socken. Där finns också soldatens nummer. När man sedan går till rullorna så en bra vägledning för sökningen.

Efternamnen var ofta lika så för att förenkla sitt eget arbete till delade kompanichefen soldaten ett annat namn t. ex. Klingberg, Svanlund etc. När sedan soldaten gick i pension eller fick avsked tog han med sig sitt namn och använde det. På så sätt kom mängder av våra svenska familjenamn till. En kuriositet: en kompanichef i Västerbotten gav alla djurnamn t.ex Järv, Lo och Varg och fågelnamn Örn, Hök och Ripa. I ett fall fick soldaten namnet Elefant. I kanten finns i rullan en anteckning om soldaten som "liten och foglig". Man

1. Claes Lorentz Grill (1817-1907), Statistiskt sammandrag af Svenska indelningsverket och Faksimilutgåva med register 1978

förstår att kompanichefen varit "taskig" mot vederbörande.

Vid mönstring som hölls vart 3:e år kommer höga militärer och landshövdingen för att inspektera alla soldater. Skrivaren hade årets jobbigaste dag framför sig. Han skrev så mycket han kunde i förväg och mönstret var föregående årets rulla. Uppgifter om dessa finns i rullorna om katastrofen för Norrland, ödesmarschen 1719 när 3000 man dog i snöstormen på fjället.

När en indelt soldat tog värvning skrevs ett kontrakt. Dessa finns bevarade från 1780. I mitten på 1800-talet började förtryckta blanketter att användas. I kontrakten stod att han fick en liten kontantlön, men huvudinkomsten ansågs vara det egna arbetet på torpet. För övrigt uppgavs om han fick fler förmåner som rätt att hämta ved etc. Om bönder och soldater var oense dök de upp på tinget, vilket kan vara en stor fördel för forskaren, som får fler beskrivningar av personen och hans omgivning i domböckerna.

Torpen som de indelta soldaterna bodde i skulle också inspekteras t. ex då en soldat skulle ersättas. Inspektionsprotokoll upprättades där torpet beskrevs i detalj. (Här visade Lars Ericsson Wolke det inspektionsprotokoll skrivet 1888 från Kungl: Kalmar regemente Spånga kompani, roten 132 Åsultamåla som upprättades för Karl Vilhelm Tor Moberg d.v.s Vilhelm Mobergs far. Uppgifterna kändes igen av en uppmärksam åhörare innan förklaringen kom. I torpet kommer Vilhelm Moberg födas sex år senare.)

Officersboställena gick igenom efter Stora nordiska krigets slut 1724 och inspektionsprotokoll skrevs för att se i vilket skick de var. Därigenom finns nu en samlad dokumentation av officersboställena från 1724. Protokollen kallades husesynsprotokoll och är utförligare än de som gjordes för torpen.

Uppgifterna om krigsfångarna försvinner ofta, men uppgifter om svenska krigsfångar i Stora nordiska kriget är bättre bevarade. Då upprättades nämligen ett svenskt lönekontor i Moskva för att registrera statens löneskuld till dem. I praktiken fick fångarna ingenting för det fanns inga pengar. I stället registrerades ackumulerade löneskulder och det innebar, till glädje för oss, att hur länge den enskilde fången levde kom

att registreras och införs i rullorna

Vid avsked fick soldaten pension, dock inte om han är ung eller har misskött sig. Det fanns en pensionskassa för flottan en för armens officerare och en för armens meniga personal. För att veta vilken pension en viss person skulle ha måste hela grunden finnas. Därför upprättades s. k. meritband för alla befäl från korpral upp till generalen. De innehöll vad de hade gjort och vad de hade haft för befattningar. (Här visar Lars ett meritband Livregemente till häst Mälardalen där "bekantingen" Jacob Johan Anckarström f. 11 maj 1762)¹

Specialrullor fanns också t.ex. Sjukrullor, kommenderingsrulla m. fl. Kommenderingsrul-

-
1. Jacob Johan Anckarström, född 11 maj 1762 på Lindö gård, Vallentuna, Uppland, avrättad den 27 april 1792 på Skanstulls galgbacke, Södermalm, är känd för eftervärlden som kung Gustav III:s mördare.

lorna användes när soldaterna fick jobb o fredstid, ex. byggande av Göta kanal, rensning av flottleder, bygga järnvägar m.

Alla tjänstgörande fanns i rullor för armén och så även båtsmän. Men för båtsmän fanns även en bok för varje båtsman. När man satte ihop en besättning tog man ej alla från ett och samma kompani utan använde sig av flera för att fördela skadan om båten skulle gå under. I boken fanns de vanliga uppgifterna men dessutom ett signalement. Det sista för att det var vanligt med rymningar från båtar.

Militären älskar orderböcker och naturligtvis finns alla order registrerade i dem. Kompani- och chefens order är närmast soldaternas. Allt möjligt kan utläsas ur orderböckerna t. ex. i en order är löjtnanten Victor Balk ansvarig för verksamhet på Sanna hed utanför Kumla 1882. Där ordnades Sveriges första offentliga idrottstävling

Olov Berlin

Var finns ägaren till jackan?

Bärfvernyttss vaksamme medarbetare har registrerat att en jacka hängt kvar i landsarkivets garderob i över ett år. Då ingen kontroll av in- eller utpassering utföres måste vi fråga oss: **Finns**

ägaren kvar i huset? Eftersom huset verkar vara oändligt stort med ett okänt antal våningar under jord som endast hissen går ned till och utrymmen som inte ens besöks varje år ställer vi den högst relevanta frågan: **Vet någon om han lämnat huset?** Ligger han död av hunger och törst som en källarfånge utan både vatten och bröd? Eller har han hittat ett sätt att överleva på enbart den andliga spis som kan fås ur de samlingar som han nu är ensam om?

Släktforskningens dag

Vid Släktforskningens dag som lämpligt nog inträffade på lördag hade Härnösands släktforskare arrangerat en föreläsning med rubriken Att forska på smeder. Föredragshållare var Ulf Berggren som också är en av grundarna till Föreningen för Smedsforskare. Påpassligt hade Solenskolan i Härnösand ställt ut sin elevutställning som tidigare ställts ut på landsarkivet. Vi har i ett par nr av Bäfvernytt refererat utställningen under rubriken Nya släktforskare. Sedan dess har eleverna vidare utvecklat med tidslinjer där släktingarnas levnadstid ställs mot främst den tekniska utvecklingen.

Björn Thunberg

Utställningen väckte stort intresse bland besökarna av Släktforskningens dag

En panoramabild av utställningen

Att forska på smeder

Föredrag av Ulf Berggren vid Släktforskningens dag

Referat Olov Berlin

Smeder har som få andra yrkesgrupper varit utsatt för släktforskarnas insatser. Det märktes när föredragshållaren Ulf Berggren i själva presentationen av sig själv informerade om *Föreningen för smedsläktforskning* som han tillsammans med Bosse Lindwall grundat. Ordförande i föreningen är Ulf Berggren.

Olov Berlin

Ulf fortsatte: Om smeder var nästan inget gjort. Förklaringen var att intresset hade koncentrerats på valloner som bara var en tiondel av smederna. De flesta smederna var svenskar.

Således startades inom föreningens verksamhet en släktforskning om svenska smeder. En tidsgräns sattes till år före 1800. Forskningen kommer således att innehålla även finska smeder före året då Finland skildes från övriga Sverige.

För att ge en grundläggande definition ställdes frågan "vad är en smed?" Något svar på frågan lämnades inte vid föredraget men forskningen undvek frågan genom att koncentrera sig på smeder vid bruk. De var svårfunna och valdes därför. Socken- och bysmeder är lättare att finna men där kommer frågan "vad är en smed?" att bli svårare att besvara.

Projektet kom således att resultera i en lista på vilka smedsläkter som finns, för närvarande 3300 efternamn, kallad Släktlistan. Den ligger ute på föreningens hemsida.¹

Skriftserien Svenska smedsläkter utges av Smedforskarna. I serien utkommer varje år två häften innehållande en eller flera smedsläkter. Nu har man hunnit utge 25 häften. Häftena har därefter samlats i böcker, som hittills blivit två till antalet.

Medlemsrekryteringen sker i regel bland redan "smedsaktiva" forskare de uppmanas att skicka in sin forskning till föreningen mot en mycket blygsam ersättning. Smedsläktforskarnaskall vara spindeln i nätet av forskare.

Smedforskningens jubileumsskrift 1999 och Smedforskarnas årsskrift 2002 och 2010 är tre publikationer som utgivits av smedforskarna. Inte

Ulf Berggren med sitt föredrag

nog med alla de nämnda publikationerna Smedforskarna utger också en tidning med namn Smedforskaren.

De vanligaste källorna

Svenska järnstämplor visar brukens stämplor på tillverkade föremål. Stämplorna finns samlade i en publikation av K:gl. Patent- och registreringsverket²

Hammartingsprotokollet skrevs vid Hammartingen som var domstolar för bruken. De avhandlade tvister mellan arbetsgivarna och smeder. I dem kan man också följa smedernas karriärer. Vissa av smederna blev mer än mästare såsom

1. Smedforskarnas hemsida www.genealogi.se/smed

2. "Svenska järnstämplor: sammanställd efter Kungl. Patent- och registreringsverket upplaga från 1918", ISBN 91-86742-18-3

inom övriga hantverk. De blev t. ex. åldermän som inte bara fordrade att man skulle vara den äldsta mästaren inom hantverksgillet utan dessutom yrkesskicklig och betrodd.

Pension Det fanns en pension för sjuka eller skadade smeder. Man fick en liten summa. Var finns listorna??

Bergmästarområden var listor på alla smeder 1700-1705 Var finns listorna?? Bruksarkiven

Här kan man k an man läsa om bl.a. smedernas skulder. Sök efter bruksarkiven i nationella arkivdatabasen.

Företagsarkiven Anställningen som smed var hård ex. arbetsgivaren kunde säga att "jag behöver honom ett år till" och fick sin vilja igenom. Om dessa förhållanden finns mycket i företagsarkiven

Föredraget är slut. En av de funderingar som kommer för mig under föredraget gäller frågan: "Vad är en smed?" Frågan borde, efter en första granskning, hellre formuleras "vem är smed" utgående från att sysselsättningen är det som formar epitetet smed, inte släkttillhörigheten. Det måste vara en grunddefinition som också borde vara diskuterad och antagen av majoriteten av forskarna. Likaså har jag inte hört någon definition av vad vare sig en smed- eller prästsläkt är. Båda begreppen borde vara starkt påverkade av

antalet släktingar, som finns inom respektive yrkesområde eller som använder epitetet smed om sig själva. Som en direkt följd kommer frågorna: "När blir eller upphör en släkt att häftas till epitetet?"

Nästa fundering kommer när jag konstaterar att Smedsforskarföreningens hela verksamhet verkar vara att göra datainsamlingar och sälja dessa genom publikationer och andra media. Var finns den fördjupning som man erhåller vid tolkning och analys av data? Frågan riktas också till släktforskningen i allmänhet.

All kunskap har i sin ungdom starka behov av att utveckla begrepp och definitioner. Både för förståelsen och för att nya forskare skall kunna bygga vidare på uppnådda resultat. Jag erinrar mig att den medicinska forskning som bedrevs i Tyskland på 1940-talet av forskare under 1900-talets sista årtionden konstaterades vara värdelös, bland annat för att begreppsbildningen och definitionerna var ovetenskapliga eller obefintliga.

Margareta Grafström berättar: En bysmed i Näs håller på med ett smide. En av Ulf Berggrens skickliga smeder kommer och ser på. Bysmeden förekommer den skickliga smeden och säger: "Du behov' int' anmärke. Jag ska' ha ne' själv". Vilket kunde gälla släktforskningen i stort

Olov Berlin

Peter Sjölund och Ulf Berggren diskuterar efter föredraget. Måne rörde det priset på insamlade data?

När järnvägen kom till byn

Föredrag av prof. Stigbjörn Kilander vid månadsmöte

Referat Olov Berlin

Stigbjörn Kilander, professor i historia vid Mittuniversitetet, disputerade i Uppsala för 30 år sedan, docent i Uppsala sedan 1984 och har egentligen inte alls sysslat med dagens ämne utan mest arbetat med ideologiska spörsmål.

Att Stigbjörn kom in på dagens ämne var en slump berättar han vidare och fortsätter: Varför är lokalhistoria intressant? Varför anses historia rörande nation och internationelle förhållanden finare än lokala? Det är relevanta frågor. Poängen nu är att knyta det tillsynes betydelselösa med det stora och därigenom ge en förklaring till det stora. Kunskapsteoretiker talar om två vägar att nå ny kunskap, dels **induktion**, dvs. att utgå från något litet och därifrån bygga upp helheten och dels **deduktion** nämligen att utgå från helheten och bryta ned den till delar.

Vid en promenad vid slutet av 90-talet i Stockholm ser han i ett antikvariat ett vykort med texten:

Efter min vistelse här på dr Westerlunds sanatorium, Storlien började jag att gå efter 2 års sängliggande.

Dr Westerlund (1839-1924) som var kändisläkare med Sveriges första praktik i Enköping fanns tydligen i Jämtland också. Stigbjörn söker i andra

stånd.

Medaljens framsida visar framgången med teknisk och industriell utveckling men baksidan visar melankoli¹. Den dåtida diagnosen neurasteni² används flitigt. En motström uppstår således och visar en negativ

1. melankoli eller djup depression
2. Neurasteni är en diagnos som var särskilt vanlig vid sekelskiftet 1900, och dess symtombild liknar i mycket det som i dag kallas utmattningsdepression eller kronisk trötthet (Wikipedia)

antikvariat och finner flera kort om dr. Westerlund där avsändarna säger sig ha blivit friska.

Stigbjörn går vidare och granskar sexhundra vykort från Mörsil till Storlien. Man slås av att alla handlar om sjukdom och hälsa och som en förmedlare av hälsan luften.

Om man utgår från vykortet och sätter in dem i ett större sammanhang och ställer frågan: Vad var Jämtland?, får vi ett långt svar: Industrialismens hade brutit igenom i landet. Tekniska framsteg och uppfinningar hade legat till grund. År 1882 invigde Oskar II järnvägen som skulle föra industrialismen till västra Jämtland. Resandet tar fart.

Västernorrland är ett typexempel på hur moderniteten fått fäste. Men vad har Jämtland? Man visar inte upp mycket jämfört med sågverken och befolkningstillväxten i Västernorrland. Järnvägen var ej tillräcklig för att skapa den ekonomiska tillväxt som kom i Västernorrland. Men tack vare att Jämtland var orört kom en annan utveckling till

Stigbjörn Kilanders introduktion av föredraget med ett vykort från sanatoriet i Storlien vid 1800-talets slut

sida som slår mot psyke och kropp. Vid tiden målar Edvard Munk Skriet.

Richard von Krafft-Ebing 1840-1902) skrev *Om friska och sjuka nerver* med inledningskapitlet *Vår nervösa tidsålder*. Mängder av böcker som behandlade sjukdom och behandling skrevs.

Henrik Berg, läkare och hygieniker, med doktorsavhandlingen i medicin från 1897 skriver *Om lungsot. Dess orsaker, kännetecken, förebyggande och botande*. Bergs behandling går ut på att öka kroppens, särskilt lungornas och hjärtats motståndskraft och så kan de räddas åter till livet och samhället. Vidare skulle ett ”innesittande lefnads-sätt” ersättas med friluftsliv och klimatombytemed tidens farsoter. För överlevnad måste människa besöka miljöer som inte befläckats av industrialismen.

Sedan järnvägen till Storlien väl hade anlagts blev det därför naturligt för Berg att i olika sammanhang plädera för ett kraftfullt utnyttjande av de immateriella tillgångar som mellanriksbanan *Vi måste alla ta hand om v:a Jämtlands rikedomar*.

Med industrialismen följer inte endast skorstenar utan även ett helt annat förhållande till omgivningen. Allt skall effektiviseras och tempot höjas. Modernismen smetas ej ut jämntjockt över hela området ut blir till i enklaver eller oaser. I byarna längs järnvägen kommer förändringen. Det poppar

upp massor av pensionat. Hotell Granlunda i Åre köps av Stockholms fjällkoloni och ger stockholmarnas möjligheter att uppleva luften. Mörsil är mest spännande. Där finns 8 sanatoreier. Provinsialläkarens resor visar att alla gårdar ställs inför krav som gör att de får ta emot sjuka. När turismen växer vill de stora turistorterna inte ta emot sjuka. De vill ha friska turister. De sjuka tas emot i mindre gårdar.

Utom att vykortet är både intressanta och vackra ger de ett klart intryck av en annan tid. När sedan Stigbjörn gör knytningen till den vetenskapliga metodiken *induktion* och tolkning av fakta blir det en riktigt intressant lektion för släktforskarna som enligt min uppfattning ägnar sig allt för mycket åt att samla in fakta och allt för lite åt att tolka dem.

De sidor av moderniteten som blir synliga vid jämförelse av Jämtland och Västernorrland framkallar lätt frågan om vem som blir vinnare; den med industrialism eller den med hälsoturism. Idag då nästan alla industrianläggningar i Västernorrland lagts ned kanske svaret blir ett annat än för 100 år sedan.

När jag läser i några källor om dr. Westerlund tvivlar jag inte på hans goda avsikter, men undrar om vilket som var viktigast de medicinska resultaten eller lönsamheten. W. besökte sitt sanatorium i Jämtland endast ett par månader om året. Hans behandlingar bestod i att införa en sträng regim för patienten. De som inte följde den skickades hem. Inga patientjournaler fördes. Någon utvärdering av resultaten kunde således inte ske.

De allmänna hälsoreglerna som framfördes av dr. Henrik Berg är ju helt relevanta idag i förbyggande syfte. Problemet då var att man försökte bota tuberkulos som hade en i stort sett okänd etiologi

Sammanfattning: En härlig resa som börjar med vykortet och via hälsohemmen anknyter till den demografiska och ekonomiska utvecklingen i Jämtland efter järnvägens invigning 1882 och på vägen ger oss en glimt av vetenskaplig metod.

Olov Berlin

SVERIGES DÖDBOK

Släktforskarförbundet har under mer än 10 år drivit projektet ”Namn åt de döda” och skivan ”Sveriges dödbok” har kommit ut i flera versioner. Den senaste, 5:e versionen, kom ut hösten 2010 under namnet ”Sveriges dödbok 1901 – 2009”. För några år sedan var målsättningen att detta skulle vara den sista, och fullständiga, utgåvan. Så blev det emellertid inte. Det finns fortfarande stora luckor. Därför har man nystartat projektet med målsättningen att under två år komplettera databasen med de uppgifter som fortfarande saknas.

Örjan Öberg

För att detta ska förverkligas krävs ideella insatser av många frivilliga forskare i landets alla släktforskarföreningar.

Arbetet går ut på att, i en vald församling, från Död- och begravningsboken registrera avlidna personers namn, födelse- och dödsdatum, civilstånd, bostadsort samt sidhänvisningen till Församlingsboken. Därefter söker man upp samma personer i Församlingsboken och kompletterar med födelseförsamling, yrke och senaste ändringen av civilståndet.

För registreringen användes i första hand programmet Excel. Även Works, Dbase eller Openoffice kan användas. Eftersom det bara är frågan om registrering av uppgifter i förutbestämda fält krävs inga större kunskaper i Excel. Det räcker gott med lite enkel datavana. Om problem uppstår

går det ju alltid att fråga någon annan i föreningen om hjälp att komma igång. Att vara noggrann är naturligtvis en förutsättning, alla vet ju vad en felaktig uppgift kan ställa till med!

Flera personer i vår förening har redan ”adopterat” en eller flera församlingar. [Ställ upp du också och hjälp till med detta projekt!](#)

En fullständig beskrivning av projektet finns att läsa på ”Rötter” www.genealogi.se. I menyn till väster väljer du ”Namn åt de döda”. Är det något du funderar över, prata gärna med Björn Thunberg. Han kan allt om detta projekt och har direktkontakt med projektledaren Anna Lena Hultman.

Lycka till.

Örjan Öberg

Buggfixar till förbundets skivor.

Har du någon/några av förbundets CD-/DVD-skivor? Då kan du kolla på Rötter www.genealogi.se att du har senaste programversionen. Det är främst de lite äldre upplagorna av skivorna som kan ha felaktigheter i programvaran. Men även de senaste skivorna ”Sveriges dödbok 1901-2009” och ”Sveriges befolkning 1990” har vissa programfel.

Om du går in på Rötter och sedan i menyn till vän-

ster väljer menypunkten ”Buggfixar” kommer du till en sida som instruerar dig hur du kollar vilken programversion du har och hur du hämtar och installerar buggfixarna. Det finns också en beskrivning vad det är för fel som rättas.

Lycka till

Örjan Öberg

Fotofråga insänd av Ann-Christin Vikström, Sundsvall.

Vilken är familjen?.

Karin Wessman Bylund har gett ett svar. Det är familjen Söderqvist ifrån Svarttjärn Stigsjö, Härnösand

Avs:

Härnösands släktforskare
Agneta Olofsson

B
Kastelgatan 26

87133 Härnösand

Föreningspost

Släkt- forskar- dagarna 2011

NORRKÖPING · 26-28 AUGUSTI · LOUIS DE GEER

INVIGNINGSPROGRAM
Sveriges Släktforskarförbunds Riksmöte
och Släktforskar dagar i Norrköping.
Lördagen den 27 augusti 2011
klockan 10.00-11.00
Louis De Geer konsert & kongress
De Geerhallen
FESTOUVERTYR
VÄLKOMMEN TILL NORRKÖPING
Li Teske
Kommunfullmäktiges Ordförande
FÖRBUNDET 25-ÅRS JUBILERAR
Barbro Stålheim
Ordförande Sveriges Släktforskarförbund
INVIGNING
Elisabeth Nilsson
Landshövding i Östergötland
MUSIK

Besök årets Släktforskar dagar 26-28 augusti i Norrköping!

Dags att boka in Er resa till Norrköping och Släktforskar dagarna 2011.

Sveriges Släktforskarförbund 25-års-jubilerar och det präglar såväl Riksmötet, föreläsningsprogrammet, mässan som lördagens festmiddag i Värmekyrkan! Vi kan erbjuda **23 högintressanta föreläsningar** med bland andra kulturminister **Lena Adelsohn Liljeroth, Christoffer O'Regan och Bodil Jönsson.**

Se hela listan på vår hemsida: Mässan med de stora leverantörerna av digitala program är givetvis på plats, med evenemangets huvudsponsor Ancestry.se i spetsen. omfattar ett 60-tal utställare. Här erbjuds som vanligt intressanta möjligheter till kontaktutbyte och köp av litteratur och tjänster.

hemsida: <http://www.sfd2011.se/>